МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет **Педагогічний**

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність А3 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка партнерства
Викладач (-і)	доцент Довбенко Світлана Юріївна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	svetlana.dovbenko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система взаємовідносин між учасниками освітнього процесу на засадах партнерства, співробітництва, взаємоповаги та підтримки.

Основними аспектами вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння принципів педагогіки партнерства – взаємна повага, довіра, відкритість, рівноправність між учнями, вчителями, батьками та іншими учасниками освітнього процесу; опанування методами та технологіями партнерської взаємодії; роль педагога – як наставника, фасилітатора та партнера в навчанні; формування критичного мислення та самостійності у школярів через взаємодію, орієнтовану на підтримку та співпрацю; розвиток комунікативних навичок учасників освітнього процесу для забезпечення ефективного спілкування та вирішення конфліктів.

Загалом, педагогіка партнерства акцентує увагу на індивідуальному підході до навчання та виховання, орієнтуючись на створення комфортного освітнього середовища, яке сприяє розвитку та соціалізації особистості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теоретико-методологічних основ організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти на засадах педагогіки партнерства; формування у майбутніх учителів початкових класів умінь та навичок, необхідних для побудови ефективної взаємодії з учнями, їхніми батьками та колегами на засадах партнерства, взаємоповаги та співробітництва.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- формування компетентностей, необхідних для організації освітнього середовища, яке сприяє особистісному зростанню та інтелектуальному розвитку учнів;
- формування навичок комунікації та вирішення конфліктів, необхідних для налагодження довірливих відносин між учасниками освітнього процесу;
- засвоєння принципів партнерської взаємодії в освітньому процесі, що ґрунтуються на відкритості, довірі та взаємній підтримці;
- розвиток педагогічної культури, орієнтованої на повагу до особистості кожного учня та врахування його індивідуальних потреб;
- розвиток критичного мислення та здатності до саморефлексії у майбутніх учителів для вдосконалення їхньої майбутньої професійної діяльності.

Навчальна дисципліна сприяє підготовці педагогів до сучасних викликів у сфері освіти, допомагаючи їм впроваджувати методи та підходи, що орієнтовані на співпрацю та підтримку учнів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські, практичні заняття		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	013 Початкова освіта	2	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	**кількість годин**		
	лекції	**практичні заняття**	**сам. роб**
Тема 1. Педагогічне партнерство як феномен розвитку сучасної системи освіти та інституту сім'ї .	2	2	10
Тема 2. Створення безпечного освітнього середовища в умовах НУШ.	2	2	6
Тема 3. Професійно-педагогічне спілкування вчителя у партнерській взаємодії.	2	*2*	6
Тема 4. Основні стратегії комунікації вчителя.	2	2	6
Тема 5. Взаємодія вчителя з батьками на засадах партнерства.	2	2	6
Тема 6. Ефективні форми і методи налагодження партнерських взаємин у початковій школі.	2	2	10
Тема 7. Партнерство в педагогічному колективі.		2	6
Тема 8. Реалізація проектів партнерської взаємодії у діяльності вчителя початкових класів.		4	10
Разом:	**12**	**18**	**60**
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система	Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ організації та		

<table>
<tr><td>оцінювання навчальної дисципліни</td><td>проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads /sites/ 118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.
<table>
<tr><th colspan="3">Шкали оцінювання</th></tr>
<tr><th>університетська</th><th>національна</th><th>шкала ЄКТС</th></tr>
<tr><td>90-100</td><td>відмінно</td><td>A</td></tr>
<tr><td>80-89</td><td rowspan="2">добре</td><td>B</td></tr>
<tr><td>70-79</td><td>C</td></tr>
<tr><td>60-69</td><td rowspan="2">задовільно</td><td>D</td></tr>
<tr><td>50-59</td><td>E</td></tr>
<tr><td>26-49</td><td>незадовільно (з можливістю повторного складання)</td><td>FX</td></tr>
<tr><td>1-25</td><td>незадовільно (з обов’язковим повторним курсом)</td><td>F</td></tr>
</table>
Вид контролю – залік.
Максимальна кількість балів – 100.
Участь в роботі впродовж семестру – 100 балів.
Здобувач може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих її тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites /118/2022/11/neformalna-osvita.pdf).</td></tr>
<tr><td>Вимоги до письмових робіт</td><td>Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі, повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання; студент повинен використовувати в роботі покликання на нормативно-правові документи чи інші ресурси.</td></tr>
<tr><td>Семінарські /практичні заняття</td><td>Максимальна оцінка – 100ибалів.</td></tr>
<tr><td>Умови допуску до підсумкового контролю</td><td>Виконання 90% практичних завдань. При виставленні допуску до заліку враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали за результати неформальної освіти.</td></tr>
<tr><td>Підсумковий контроль</td><td>Форма контролю – залік.</td></tr>
<tr><td colspan="2">7. Політика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">Письмові роботи: Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов’язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня</td></tr>
</table>

вищої освіти.

Академічна доброчесність: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, демонструвати відповідний рівень загальної культури, діяти на засадах соціальної відповідальності, керуватися нормативно-правовими документами: *Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* (http://surl.li/vystzz); *Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* (http://surl.li/fhjkjz); *Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника* (http://surl.li/dyyhzw); *Антикорупційною програмою* (http://surl.li/wxotjj).

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/omcveh). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/ypfkxt).

Неформальна освіта: Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf).

8. Рекомендована література

Основна:

1. Адаптація до змін: від ідей до результативності (з досвіду роботи): посібник / уклад.: Голодюк Л.С., Федірко Ж. В. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського». 2024. 90 с.
2. Барабаш О. Педагогіка партнерства – сучасний тип взаємодії між учасниками освітнього процесу. *Учитель початкової школи.* 2018. № 8. с.3–7.
3. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ». В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ: Алатон, 2020. 64 с.
4. Будник О. Б. Інклюзивна освіта: *навчальний посібник.* Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 152 с. URL:https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0-%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.
5. Впровадження моделі «Школа вільна від насильства» в закладах освіти. Андрєєнкова В. Л., Бондар В. І., Войцях Т. В. та ін. Київ. 2023. 160 с.
6. Гущина Н.І., Орлова Т.Г., Кондратова Л.Г. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
7. Державний стандарт початкової освіти. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text.

8. Діалог, переговори та дебати: посіб. для вчителя / Павленко О., Сизенко А., Декшна Т., Лобойко М., МакМюррей А. та ін.; British Council. Київ: Симоненко О. І., 2021. 114 с.
9. Довбенко С.Ю Виховання толерантності у школярів в умовах полікультурного суспільства. *Освітній дискурс: збірник наукових праць.* Наукове фахове видання (категорія «Б») з педагогіки та філософії. 2020. Випуск 20(2). с.32−44.
10. Довбенко С.Ю. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців як педагогічна проблема. *Інноватика у вихованні: збірник наукових праць.* Випуск 11. Том 1. с. 100−107.
11. Довбенко С.Ю., Хімчук Л.І. Дидактичні підходи до формування в майбутніх учителів компетентності конструктивної педагогічної взаємодії. *Вісник науки та освіти.* 2022 №5(5).
12. Довбенко С.Ю. Традиції виховання толерантності у виховних моделях українського народу. *Актуальні питання гуманітарних наук.* Випуск 28, том І, 2020. с. 240−245.
13. Довбенко С.Ю., Прокопів Л.М. Особливості впровадження педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі. *Український педагогічний журнал.* 2019. 1. с.18−128. URL:http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3211.
14. Закон «Про освіту». URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/.
15. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. *Навчально-методичний посібник.* Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. Київ: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
16. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ: 2018. 56 с.
17. Концепція «Нова українська школа». URL:http://surl.li/hoha.
18. Копчук-Кашецька М. С., Довгий О.Я., Клепар М.В. Педагогіка партнерства у духовному вихованні учнів Нової Української Школи гірського регіону. *Гірська школа Українських Карпат*. 2021. № 25. с. 121−125. URL:http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/12301/1/5816-%d0%a2%d0%b5%d0%ba%d1%81%d1%82%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%96-15535-1-10-20220224.pdf.
19. Кравчинська Т.С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Зб. ст. Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф. 6 квітня 2017 р. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. с. 85–88.
20. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи. Випуск 1: *Навчально-методичний посібник.* Київ, 2023. 117 с.
21. Мариновська О. Я. Розвиток компетентності педагогічного партнерства вчителів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Освітні обрії. 2022. Т. 55. № 2. с. 80−85. http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15851/1/6676-

%d0%a2%d0%b5%d0%ba%d1%81%d1%82%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%96-19472-1-10-20230317.pdf.
22. Нова українська школа: формуємо продуктивну комунікацію в контексті демократизації освіти. Ужгород. ЗІППО, 2022. 123 с.
23. Новик І., Венгловська О. Кейс для педагога-наставника. Київ. УІРО. 2023, 30 с.
24. Новик І., Венгловська. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. *Навчально-методичний посібник*. О. Київ. УІРО. 2023. 111 с.
25. Педагогіка партнерства в умовах Нової української школи: методичні рекомендації / укладач С. В. Шайнюк. Центр професійного розвитку педагогічних працівників. Ковель. 2022. 74 с.
26. Попередження насильства в закладах освіти: *методичний посібник для педагогічних працівників.* Видання друге, доповнене та оновлене. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020.
27. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. *Методичний посібник*. Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.
28. Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів. Методичний посібник / С.О.Богданов, О.В.Залеська та ін., Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2021. 56 с.
29. Управління школою в час кризи: *методичні рекомендації* - ГО "Про.Світ.", 2021. 92 с.
30. Упровадження інноваційних форм методичної роботи у діяльність закладу загальної середньої освіти. *Методичні рекомендації*. Ігнатенко Н.М. Чернігів: ЧОІППО імені К.Д. Ушинського, 2021. 55 с.
31. Федірчик Т. Д., Дідух В. В. Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи. *Гірська школа Українських Карпат.* 2019. № 21. с. 50−54. URL:http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8575/1/1929-%d0%a2%d0%b5 %d0%ba%d1%81%d1%82%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%96-4038-1-10-20200201.pdf.
32. Цюняк О. П. Імплементація принципів академічної доброчесності у закладах вищої освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка».* Видавничий дім «Гельветика». 1. 2022. с. 216−221.
33. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Проблема розвитку соціально-емоційного інтелекту майбутніх учителів початкових класів у період війни. *Освітні обрії.* 2(55). 2022. с.66−69. URL:https://journals.pnu.edu.ua/index.php /obrii/article/view/6682.
34. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.

Додаткова

1. Баришовець Н. Організація управлінської діяльності щодо формування ключових компетентностей учнів за умов розбудови Нової української

школи = Партнерство учасників освітнього процесу за умов реалізації Концепції Нової української школи. *Управління школою.* 2019. №1/3. с.43–46.
2. Назаренко Г. Демократичні засади становлення Нової української школи. *Рідна школа.* 2017. №7/8. с. 11–16.
3. Нова українська школа : порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік Київ : ТОВ Плеяда, 2017. 360 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf.
4. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник / Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Київ : Видавнича група Атопол, 2018. 100 с.
5. Оніщенко І. В. Нова українська школа – новий зміст освіти : тренінг. *Початкове навчання та виховання.* 2018. № 22/24. с. 24–27.
6. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи. *Рідна школа.* 2018. №1/2. с. 3–7.
7. Сесик О. О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули нової школи. Класному керівнику. Усе для роботи. 2017. № 6. с. 5–7.
8. Практичний посібник «Демократична школа». Європейський центр імені Вергеланда, 2017. 34 с.
9. Інструмент демократичного розвитку школи: практ. посіб. Мажена Рафальска та ін. Європейський центр імені Вергеланда, 2019. 36 с.
10. Наскрізні компетентності для демократії. 60 вправ для розвитку та оцінювання ставлень, умінь і знань − Європейський центр ім. Верґеланда, 2019. 328 с.
11. Руда О., Гніда Т. Як допомогти учням і батькам у часи війни. Керівництво для тренерів. Київ. 2023. 200 с.
12. Нова українська школа: порадник для вчителя: навчально-метод. посіб. / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
13. Педагогіка партнерства в умовах НУШ: методичні рекомендації / укладач С.В.Шайнюк. Ковель, 2022. 74 с. Семчук Н. Нова українська школа: перша сходинка у реформуванні галузі освіти. Інформаційний збірник для директора школи та зав. дит. сад. 2019. № 6. с. 14–18.
14. Сесик О.О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули «нової школи». Виховна робота в школі. 2017. № 3. с. 2–4.
15. Смоляк В. Ефективне освітнє середовище: налагоджуємо співпрацю всіх учасників навчального процесу: модель персонального навчального середовища вчителя початкової школи. Учитель початкової школи. 2018. №4. с.3–6.
16. Яланська С. П. Психологія розвитку педагогічної творчості: *Навчальний посібник.* Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. 138 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба якості освіти України : сайт. URL: http://www.sqe.gov.ua/.
2. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя

Стефаника. Режим доступу: URL:http://lib.pnu.edu.ua/.
3. Наукова електронна бібліотека. http://www.nbuv.gov.ua/portal.
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського http://www.nbuv.gov.ua.

Викладач
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій **Світлана ДОВБЕНКО**